

Petőfi Sándor: János vitéz

1-4.fejezet:

„Tüzesen süt le a nyári nap sugára Az ég tetejéről a juhászbojtárra. Fölösleges dolog sütnie oly nagyon, A juhásznak úgysis nagy melege vagyon.Szerelem tüze ég fiatal szívében, úgy legelteti a nyájt a faluvégen. Faluvégen nyája míg szerte legelész, ő addig subáján a fűben heverész.”

1. Húzd alá azt a sort, amelyből megtudod, miért van melege Jancsinak!

2..Mely szavak jellemzőek a harmadik fejezetre?

„Sose olvassa biz azt kelmed, gazduram! mi tagadás benne? igen nagy híja van; szánom-bánom, de már nem tehetek róla,” Kukorica jancsi e szavakat szólta.gazdája meg ezt a feleletet adta, s megkapta bajszát, és egyet pödrött rajta: „Ne bolondozz Jancsi, a tréfát nem értem; Amíg jól van dolgod, föl ne gerjeszd mérgem.

Kisült, hogy korántsem tréfaság a beszéd, Jancsi gazdájának majd elvette eszét ;

Jancsi gazdája bög, mint aki megbőszült: „vasvillát, vasvillát!... hadd szúrjam keresztül!

jaj, a zsvány! jaj, az akasztani való! Hogy ássa ki mind a két szemét a holló!... Ezért tartottalak? ezért etettelek? sohase kerüld ki a hóhérkötelet.Elpusztulj előlem, többé ne lássalak!”Jancsi gazdájából így dőltek a szavak; Fölkapott hirtelen egy petrencés rudat, A petrencés rúddal Jancsi után szaladt.”

a) Húzd alá őket! indulatosság, öröm, zavarodottság, erő, veszekedés, ravaszság, őszinteség

b) Magyarázzátok meg az alábbi idézeteket!

„Ki félig apja volt, ki őt fölnevelte” :

„A nap akkor már a földet érintette” :

„szokás szerint a nyáját olvasni akarta” :

„markos gyerek volt ő, húsz legényen kitett” :

„gazduramnak úgysis rossz a csillagzatja” :

3. Olvassátok el az állításokat! Válasszátok ki a felsorolt következtetések közül az odaillőt és húzzátok alá!

a)Mivel Jancsi nyájának nagy része szétszéledt, a gazda éktelen haragra gerjelt:

– nekiesett nevelt fiának és megverte; – kifizettette vele a kárt; – egy ideig haragudott rá, majd megbocsátott neki; – elkergette otthonról; – nem engedte, hogy elvegye feleségül Iluskát.

b)A gonosz mostoha dühödten támadt Iluskára, ezért Jancsi:

– összetörte a mostoha edényeit; – megfenyegette, hogy kiveri a fogait; – elkergette a mostohát; – segítségül hívta a barátait; – seprűjével elverte a hátát.

c) A szerelmesek csak egymással foglalkoztak, melynek következtében:

– nem törődtek a barátaikkal; – elhanyagolták a külsejüket; – jobban megismerték egymást; – beesteledett; – megfeledkeztek a kötelezettségeikről.

A vándorlás és a zsványtanya 5-6.fejezet

1. A két fejezetre a sötétség a jellemző. Magyarázd meg a következő, viharral, éjszakával és sötétséggel kapcsolatos kifejezéseket!

sötét, mint az éjszaka:

sötétben tapogatózik:

beviharzik:

sötét gazember:

éjjeli bagoly:

„Mikor a nap fölkel, s a holdat elküldte, A puszta mint tenger, feküdt körülötte; A nap fölkelésétől a nap enyészéig Egyenes rónaság nyujtózkodott végig.

Nem volt virág, nem volt fa, nem volt bokor ott, A harmat apró gyér fűveken csillogott; Oldalvást a napnak első sugarára Fölpiroslott egy tó; környékezte káka.

A tónak szélénél a káka közepett Egy hosszú nyakú gém eledelt keresett, és a tó közepén gyors halászmadarak Hosszú szárnyaikkal le s föl szállongtanak.

Jancsi csak ballagott sötét árnyékával s elméjének sötét gondolkozásával; Az egész pusztában széjjelsütött a nap, de az ő szívében éjek éje maradt.”

2. Értelmezd a szavakat és kifejezéseket! Húzd alá a kiemelt szavak jelentését!

KÁKA: kajla, komolytalan sásféle vízinövény a sáskákához hasonló rovar

DÉLIBÁB légvár, káprázat a rovarok fejlődésének egy formája légköri fényjelenség

RÓNASÁG szegényes, rongyos öltözék puszta, síkság lepusztult, korszerűtlen

ENYÉSZET: enyhülés, megnyugvás elmúlás, pusztulás elkeseredés, csúfondárosság

3. *Vihar a pusztában:*

„A világ sötétbe öltözködött vala, szörnyen zengett az ég, hullt az istennyila; végtére megnyílt a felhők csatornája, s a tó vize sűrű buborékokat hánya.

jó hosszú botjára jancsi támaszkodott, lekonyította a karimás kalapot, Nagyszőrű subáját meg kifordította, úgy tekintett bele a vad zivatarba.

de a vihar ami hamar keletkezett, Oly hamar is hagyta el megint az eget. megindult a felhő könnyű szélnek szárnyán, ragyogott keleten a tarka szivárvány.”

Hogyan mondanád másképp? Például: Hullt az istennyila: villámlott.

Megnyílt a felhők csatornája:

Mikor a nap fölkel, s a holdat elküldte:

A világ sötétbe öltözködött vala:

veri az ördög a feleségét:

Szorgalmi:

1. Milyen testrészek lehetnek tárgyak? Gyűjtsetek minél több szót, kifejezést!

a) mi mindennek lehet lába, ami nem élőlény?

B) mi mindennek lehet füle, ami nem élőlény?

C) mi mindennek lehet feje, ami nem élőlény?

d) mi mindennek lehet orra, ami nem élőlény?

e) mi mindennek lehet szeme, ami nem élőlény?

2. Készíts ide rajzot a szöveg alapján: Vihar a pusztában